

Könyv és tér

A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA ÉS KOLLÉGIUM
KÖNYVMŰVES SZAK ÉVES KIÁLLÍTÁSÁRÓL

Balogh Sándor

Divatos téma ma az olvasás és a könyv válságáról, az e-könyv kihívásáról, a hagyományos média-technikák és a digitalizálás jövőjéről polemizálni. Az olvasás tere már részben áttolódott a képernyőkre, a könyv azonban képes bebizonyítani, hogy több szimpla információtárolónál. Használatának célja, készítésének módja koronként változhat, ahogy a vele szemben támasztott esztétikai igény is. A könyvterjesztés az olvasás tanításával kezdődik. Cseppet sem közömbös milyen ízlésvilágú, formájú és minőségű tárgyat tapint hat a mindenkori olvasó, mi a tárgy üzenete.

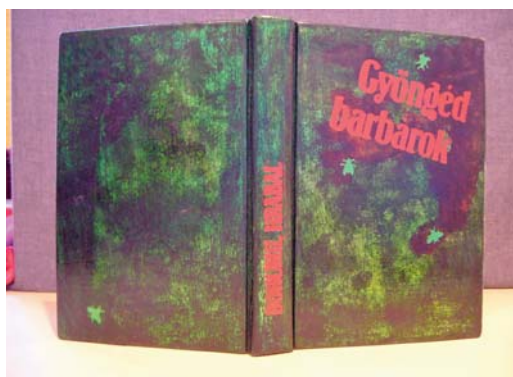
A könyvműves szak diákjai igyekeznek a digitalizálás, a számítógépes grafika és szerkesztés lehetőségeivel élni ugyanúgy, ahogy a hagyományos anyagok és formák használatát sem vetik el. A cél mindig a kész tárgy megalkotása, lehetőleg kézműves eszközökkel és természetesen saját kezűleg. Az elkészült mű legyen tudatos tevékenység eredménye, összegezze az elsajátított ismereteket és tükrözze a diák feladatmegoldó képességét, véleményét, kreativitását. Követhetően tudja dokumentálni és megindokolni munkáját a tervezésen, anyagválasztáson és a kivitelezés fázisain keresztül.

A 2011/2012-es tanév végzőseinek munkáira jellemző a könyv megszokott dimenzióiból való kilépésnek kísérletező szándéka. A könyv tradicionális tárgyi formáját nem vetik el, hanem tovább építik és növelik jelenlétét a térben.

Felkészítő tanárok voltak:

- ♦ *Koncsánszki Iri* okleveles restaurátor
- ♦ *Tóth Yoka Zsolt* grafikusművész
- ♦ *Nagy Zoltán* szakoktató
- ♦ *Balogh Sándor* restaurátor és szakoktató

Antal Anna. J. D. Salinger Kilenc történet c. kisregényét kilenc egyforma, kis kötetre bontotta szét, újra tördelve és digitálisan kinyomtatta az oldalakat. Az ívek zártak és japán stílusú könyvkötésekhez hasonlóan elől visszahajtottak. A borításhoz rájabórt imitáló, kék borjúbórt és pliszírozott, natúr, lenvászon csíkokat használt.

A lépcsőzetesen képzett arányok kötetenként változóak és utalnak a sorrendre. Rendkívüli értéke a munkának a bátor anyagválasztás és a merész lépés a „könyvdesign” irányába. Kortársi ízlésű esztétikus formát emel az alapvető funkció fölé, ami ugyanakkor nem korlátozza az olvashatóságot.

Antal Anna kötésterveivel és munkáival már évek óta visszatérő módon járja körül Bohumil Hrabal Gyöngéd barbárok c. regényének világát. Előbb a zöld-arany bőrbbe kötött, döglegyes dúccokkal aranyozott könyvtestet helyezte el, préselte bele egy óriás papírbálába, mintegy valóra váltva a leírt történetet. Majd utóbb a termetes kocka, a „Hrabála” oldalait nem csak képzeletben meghosszabbítva, olajtechnikával festett installációba helyezte.

Forgács Eperke Fruzsina. Művét nagyapja, Szalay Károly munkássága előtti tisztelgésnek szánta. A kivitelezéshez olyan merev lemezekből

álló könyvtestet készített, amelyek alkalmasak voltak az illusztrációk, kasírozások hordozására és a speciális kötészerkezet révén egyben síkban, 180 °-ban való nyitódásra. A József Attila-díjas író, irodalomtörténész, szerkesztő gazdag életművéből, esszéiből, monográfiáiból, regényeiből kiollózott darabkák, ízelítők másolataiból állított össze sajátos kollázs oldalpárokat. Kívül laminálással megerősített, szürke, férfiöltönyvászonnal és apró cikktörödékek kollázsával fedte be a könyvet, amihez anyagában és formájában illeszkedő tokot készített.

Karlik Melitta Lotti. Alkotása rajzos népmese-adaptáció, a Macskacicó történetének feldolgozása. Pár éve ismét reneszánszukat élik a pop up, talán leginkább „térbeliként, kiemelkedőként” értelmezhető könyvek. A könyv kartonlapjaiból a nyitás és/vagy egyes részeinek mozgatásának hatására kiemelkednek alakok, formák. A játékos térbeli elemek, kivágások nyomtalanul visszamulnak helyükre a könyv becsukásakor. Karlik Melitta Lotti olyan mesekönyvet alkotott, ahol a pusztai illusztráció segítségével ábrázolt törté-

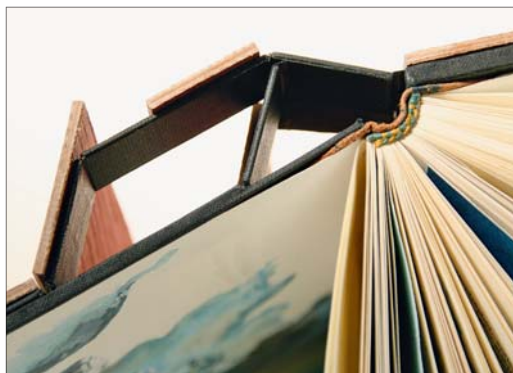

net a kivágós technikának köszönhetően nyitáskor többrétegű teret, dimenziót kap. A könyv hat darab illusztrációt tartalmaz, amelynek mindegyike négy különálló layerből áll össze. A fekete-fehér, aprólékos filctolltechnikával készült, néhol papírcsipkévé varázsolt rajzokat hordozó ívek egyetlen könyvvé záródnak. Ugyanakkor minden oldala-fejezete egyszerre kinyitható és körbeforgatható, pörgethető, mint egy forgószínpad. A tárgy találó installációja, hogy készítője egy tengelyén körben forgó oszlopra helyezte, csak fokozza a filmszerű vizuális élményt.

Kiss Botond András. Nagy fába vágta a fejszét, amikor E. T. A. Hoffmann és Bodor Ádám írói világának megjelenítését vállalta művészi könyvformában. Az Ördög bájitalához több, különféle grafikai technikákat magába foglaló illusztrációkat készített, amiket a könyv megfelelő fejezeteihez illesztett és előzékként is felhasznál.

Itt maga a kötés hordozza a pop up jelleget. Rafinált és rendkívül pontos illesztések, kapcsolódások által a nyíló táblák és a könyvgerincborítá-

füzük kiterjednek, lák függvény szakara. Ahogy a nap meledkel, nemcsak a sávos sötét, a sámlak a völgyek köztök a földön olyan fényes, az ezáltal ismét meztelenül, vesse a sápkéje, pléve, hogy a szemek vége én.

Soká nem derék ki, megállamra és a sákláki kiskövek az, amik kerete, a szemlélő vagy a kiskövek közötti rangok máha valami más jéte, és az sem, mérté pont engem, az igazságot máha gyönyörűségi-érőtelenség van magad, amoly az sáklán határa.

Hatalmi nemer más az általán engedélyezett. Látam a szemlélő. Amikor az féltém, úgy rútnak, igen, keszté vagy bámulat, az nemcsak, akkor meg fogja rendelni az elhúzókat.

Már a kiskövek közöttük járunk, amikor szemlélő megne a félbe gőze – egyfajta ő volt az egyetlen begyválasz, aki a nyitlan szélben állva nyitott szemlélő. A kiskövek jéte – és újra előtérre szökhét a társaság. Túl a parokok, a kiskövek ént szemlélő szemre hallhat ő a sötét kiskövek közöttük sáklán. Látálat

a földet alig éntere, kevélyen lépdek a meztelen, amely az erdő a kasszánál elhalasztva, páros hajó, sokkilla fél-féltáblán a kiskövek között. Ezen a csúcson áll a kiskövek meztelenül, mígsem elhúzó egy sárga sárga világot sáklánél köztük. Akkor hallam, szinte boldogsággal megálltam – Monda csak, Andor! Nem hangyák, meztelenül, sáklánél megálltam egy kis csomaggal – Aztán amikor látna, mintha nem is éntere a

sok egyes elemei olyan mozgásokat indítanak el az első táblán, amelyek felfedik a csukott állapotban rejtett címaranyozást és tábladíszítő illusztrációt. A változatos anyagfelhasználás (falemezek, márványozott bőr, vászon) és a bonyolult szerkezet zárt állapotban alig fedezhető fel, a könyv azáltal kel életre, hogy kinyitják. Természetesen forma és filozófia párosítása teljesen tudatos.

A Sinistra körzet c. regény értelmezése sem egyszerű feladat egy végzős tanuló számára, hát még hangulatának megjelenítése. Kiss Botond András maga formázta, szerkesztette a szöveget Adobe Garamond Pro betűtípussal, InDesign program felhasználásával, és illesztette a szövegtükrökből 25 darab naturális, néhol már-már brutálisan ható illusztrációját. A rajzok papírmárványozás és montírozás, tollrajzfestés vegyes grafikai technikák alkalmazásával készültek. A végeredmény egy egyetlen példányos mű, amihez a sajátos írói milióra reflektáló kötést készített márványozott kecskebőr, fekete, lakkszerű angolnabőr, csavaranycsőr és rézdrótok felhasználásával. A látszólag tárgyidegen anyagok merész beépítése fokozza a könyv plasztikáját, és növeli a könyvkötés érzelmi töltetét, hatását.

Németh Viktória. Munkája E. A. Poe Város a tengerben c. költeményének rajzos, képi megjelenítése A3-as méretben, harmonika módjára,

kicsit szétnyíló könyvformában valósult meg. A hat darab fekete-fehér grafikából álló, nagyméretű sorozat, paszpartuszerűen kialakított, lapozható ívekben lapul. Minden ábrázolás mellett szerepel a teljes vers, de az adott rajzhoz leginkább kapcsolódó része a versnek ezüstfóliával nyomott, kézi aranyozás technikája felhasználásával lett kiemelt. Az összes oldal alaptónusát a sötétszürke fotókarton és ingres papír adja, bal oldalon a vers, jobban a képanyag követhető. Az illusztrációk fekete tussal és zselés tollal, A3-as méretben készültek, a könyvben A4-es kicsinyített másolatuk szerepel. Az eredeti grafikák szürke, paszpartu kartonban szintén a kiállítás részét képezték, hasonlóan, mint a könyvben.

